

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zbor väzenskej
a justičnej stráže

MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ŠANCA

NA NÁVRAT

ŠANCA NA NÁVRAT

Dôvodová správa

k zmenám Multifaktoriálneho resocializačného a výchovno-
vzdelávacieho programu v probácii po pilotnom overovaní

Šanca na návrat 2

(Ed.)

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Národný projekt Šanca na návrat 2

Bratislava 2026

Editorská činnosť:

PhDr. Oliver Lakošík

Autorský kolektív:

PhDr. Alena Gulánová, PhD.

Mgr. Pavol Kováč

PhDr. Oliver Lakošík

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko.

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať bez súhlasu majiteľov práv.

© Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Národný projekt Šanca na návrat 2, 2026

www.sancanavrat.sk

Úvod

Pilotné overovanie Multifaktoriálneho resocializačného a výchovného vzdelávacieho programu (ďalej len „program“), realizované v období od 3. 9. 2025 do 27. 11. 2025 na Okresnom súde Banská Bystrica, pracovisko Brezno, Krajskom súde v Trenčíne a Krajskom súde v Košiciach, ako aj následná reflexia lektorských skúseností poukázali na opodstatnenosť aktualizácie programu.

Identifikovaná bola potreba spresniť a čiastočne rozšíriť teoretický rámec, ukotviť niektoré moduly a ich tematické okruhy tak, aby boli jednoznačnejšie pre lektorov a zároveň zrozumiteľnejšie pre účastníkov programu. Nutné bolo doplniť, modifikovať, alternovať niektoré aktivity, precizovať inštrukcie k aktivitám s cieľom zvýšiť účinnosť programu a jeho flexibilitu vo vzťahu k dynamike skupinových procesov a k rozšíreniu metodického priestoru pre lektorov. Súčasťou spätnej väzby k priebehu pilotného overovania programu bola požiadavka doplniť odporúčania pre jeho realizáciu, spresniť jeho rozsah a rozšíriť cieľovú skupinu.

Charakter úprav nemá vplyv na základné zameranie programu ani na koncepčné nastavenie jeho modulov a tém. Aktualizácia programu je výsledkom štandardného procesu pilotného overovania a následnej optimalizácie odborného nástroja.

Prehľad realizovaných zmien

Úvodná časť – minimálne štandardy

V časti „**Všeobecný cieľ programu**“ sa dopĺňa slovné spojenie „najmä tým osobám v probácii“.

Nové znenie:

Všeobecný cieľ programu:

Pomôcť najmä tým osobám v probácii, ktoré majú uloženú povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu získať, obnoviť alebo posilniť základné kompetencie, zručnosti a schopnosti, ktoré sú potrebné na začlenenie do spoločnosti bez páchania trestnej činnosti.

Odôvodnenie:

Aktualizovaná formulácia cieľa reflektuje na skutočnosť, že program je svojím obsahom a metodickým zameraním využiteľný aj pre širší okruh osôb v rámci výkonu probácie, pričom stále zostávajú primárnou cieľovou skupinou osoby v probácii s uloženou povinnosťou podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Uvedená úprava nemení základný účel ani odborné zameranie programu, ale rozširuje jeho využiteľnosť v praxi.

V časti „**Anotácia**“ došlo k spresneniu, úprave a preštylizovaniu formulácií, tak aby táto časť konzistentne odrážala aktualizovaný obsah a zameranie programu.

V časti „**Forma**“ sa pôvodné znenie dopĺňa a mení nasledovne:

Nové znenie:

- skupinová forma prezenčným spôsobom s výnimkou mimoriadnych okolností v spoločnosti znemožňujúcich realizovať prezenčný spôsob skupinovej formy,
- individuálna forma prezenčným spôsobom, alebo dištančným spôsobom.

Odôvodnenie:

Dochádza k spresneniu foriem realizácie, pričom sa berie do úvahy aj možná analogická situácia, ktorá sa v spoločnosti vyskytla napr. počas pandemickej situácie v kontexte ochorenia COVID19.

V Časti „**Cieľová skupina programu**“ sa nahrádza slovo „Osoby“ slovným spojením „Cieľovou skupinou osôb sú osoby v probácii, najmä tie“.

Nové znenie:

„Cieľovou skupinou osôb sú osoby v probácii, najmä tie, ktoré majú uloženú povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.“

Odôvodnenie:

Zmena rozširuje cieľovú skupinu programu o osoby v probácii, ktorým nebola nariadená povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu, avšak u ktorých identifikoval probačný a mediačný úradník potrebu absolvovania programu a ktoré prejavili záujem zapojiť sa na dobrovoľnej báze

V Časti „**Rozsah programu**“ sa pôvodné znenie upravuje nasledovne.

Nové znenie:

4 moduly po 8 hodín skupinovou formou, spolu 32 hodín. Do 8 hodín individuálnou formou, ak je identifikovaná individuálna potreba účastníka, ako problémová.

Povolená absencia

Maximálne 8 hodín, ktoré sa nahrádzajú individuálnou formou.

Odôvodnenie:

Úprava spresňuje trvanie individuálnej formy programu a jej absolvovanie odôvodňuje identifikáciou špecifickej individuálnej potreby účastníka. Doplnenie tiež rámcuje povolený rozsah absencie v programe a spôsob jej náhrady.

Časť „**Odporúčanie pre realizáciu**“ sa dopĺňa o nasledovné body:

Doplnené znenie:

- realizácia jedného modulu prebieha v rozmedzí 14 dní,
- medzi realizáciou jednotlivých modulov neuplynie viac ako 21 dní,
- ak lektor identifikuje účastníka pod vplyvom alkoholu, alebo inej návykovej látky, požiada ho o opustenie skupiny a túto okolnosť vyznačí v prezenčnej listine a oznámi to príslušnému probačnému a mediačnému úradníkovi,
- lektor oznámi príslušnému probačnému a mediačnému úradníkovi nástup účastníka, úspešné ukončenie programu, prípadne neúčast' prevyšujúcu 8 hodín, ktorá bráni úspešnému ukončeniu programu.

Odôvodnenie:

Doplnenie odporúčaní spresňuje a štandardizuje časový rámec realizácie jednotlivých modulov programu s cieľom zachovania jeho kontinuity. Súčasne poskytuje lektorovi metodický postup pre riešenie situácií, ktoré môžu narušiť bezpečný a účinný priebeh skupinovej práce a upresňuje komunikačný a administratívny rámec spolupráce s probačným a mediačným úradníkom.

Časť „**Ukončenie programu**“ je doplnená o vetu

Doplnené znenie:

Absolvent programu obdrží po jeho absolvovaní potvrdenie (Príloha č. 37).

Odôvodnenie:

Doplnenie spresňuje a štandardizuje spôsob ukončenia programu prostredníctvom vydania potvrdenia o jeho absolvovaní, čím sa zvyšuje jednoznačnosť a transparentnosť výstupu programu.

Praktická časť

Modul „Sebapoznanie“

Téma „Poznávanie seba samého“

V téme „Poznávanie seba samého“ bol rozšírený a konceptuálne spresnený teoretický vstup. Aktivita „Kto som?“ bola modifikovaná tak, aby umožnila naplnenie jej cieľa aj pri využití alternatívnych foriem sebvýjadrenia. Cieľ aktivity, ktorým je predstavenie účastníka, ako sa vidí, kým je, ostáva zachovaný. Do témy bola doplnená aktivita „Aký mám temperament?“ a odporúčané aktivity „Osobná karta“ a „Ako reagujem, keď sa niečo deje?“. V súvislosti doplnením aktivity „Aký mám temperament?“ bol doplnený aj príslušný pracovný list.

Odôvodnenie:

Úpravy sú smerované k posilneniu metodickéj uchopiteľnosti témy, jasnejšiemu prepojeniu teoretického rámca a praktickými aktivitami modulu. Zároveň zmeny reflektujú na flexibilný prístup k účastníkom, zohľadňujú individuálne preferencie spôsobu sebvýjadrenia účastníkov. Pridanie aktivity na poznanie temperamentových charakteristík osobnosti nadväzuje na rozšírenie teoretického vstupu. Doplnenie odporúčaných aktivít rozširuje metodické možnosti práce lektora a umožňuje flexibilnejšie reagovať na zloženie skupiny a jej dynamiku.

Téma „Silné a slabé stránky“

Text v téme „Silné a slabé stránky“ bol rozšírený a štruktúrne spresnený. Oproti pôvodnému zneniu sa dopĺňa systematickejšie vymedzenie silných stránok a zreteľnejšie sa formuluje ich význam pre plánovanie budúcnosti, dosahovanie cieľov a uvedomenie si vlastnej hodnoty. V časti venovanej slabým stránkam sa dopĺňa ich charakteristika a význam v kontexte sebarozvoja, vrátane zdôraznenia, že nepredstavujú „chybu“, ale oblasť s potenciálom na rozvoj. Text bol zároveň štruktúrne upravený tak, aby bola jasne oddelená charakteristika silných a slabých stránok a ich identifikácia prostredníctvom orientačných otázok. Téma bola doplnená o odporúčané aktivity „Silné stránky a praktický život“ a „Silná stránka alebo slabé miesto?“.

Odôvodnenie:

Úprava bola realizovaná s cieľom zvýšiť obsahovú presnosť, metodickú zrozumiteľnosť a praktickú aplikovateľnosť témy. Doplnené formulácie poskytujú jasnejší rámec pre sebaanalýzu účastníkov a podporujú vyvážené vnímanie vlastných zdrojov a rozvojových oblastí v súlade so zámerom modulu. Doplnenie témy o odporúčané aktivity rozvíja možnosti práce lektora s témou.

Téma „Osobné úspechy/osobné neúspechy“

Názov témy bol modifikovaný na „Hodnoty/osobné úspechy/neúspechy“. Aktivita „Čo sa mi podarilo“ bola upravená tak, aby pracovala primárne s pocitom úspechu. Zároveň bola pridaná aktivita „Môj najväčší pád a čo ma naučil“, ktorá sa osobitne zameriava na prácu s neúspechom bez pocitu hanby. Téma bola doplnená odporúčanými aktivitami „Hodnota v čine“ a „Úspech očami druhého“.

Odôvodnenie:

Zmena názvu explicitnejšie vystihuje zameranie témy a jej cieľa, ktorým je poznanie vlastnej hodnotovej orientácie a pochopenie toho, čo považujeme za úspech a neúspech, práca s pocitom neúspechu. Úprava sledovala jasnejšie oddelenie a zameranie aktivít zvlášť na prácu s úspechom a zvlášť na prácu s tým, čo považujeme za neúspech, čo v konečnom dôsledku znamená štruktúrovanejší a metodicky presnejší prístup k podstate témy. Doplnenie odporúčaných aktivít poskytuje lektorovi väčšiu variabilitu pri práci so skupinou a témou.

Téma „Sebareflexia“

Aktivita „Ako sa cítim“ bola doplnená o pomocné otázky, ktoré pomáhajú reflektovať dianie v skupine a prežívanie účastníkov počas aktivity. Téma bola doplnená o odporúčané aktivity „Súčasný okamih“ a „Pravda/nepravda“.

Odôvodnenie:

Doplnené pomocné otázky posilňujú systematický prístup k naplneniu cieľa aktivity. Rozšírenie témy o odporúčané aktivity poskytuje lektorovi väčšiu variabilitu pri práci so skupinou a témou.

Modul „Sociálna komunikácia“

Téma „Formy komunikácie“

Aktivita „Afirmácie“ bola modifikovaná s aktuálnym názvom „Citáty/Afirmácie“. Podstata a cieľ aktivity ostali nezmenené. Zároveň bola aktivita „Citáty“ vypustená zo zoznamu odporúčaných aktivít. Odporúčaná aktivita „Dobrodružná cesta“ bola nahradená aktivitou „Ostrov“.

Odôvodnenie:

Aktivita „Afirmácie“ bola obsahovo a zameraním analogická ako odporúčaná aktivita „Citáty“. Vzhľadom na totožnosť aktivít boli tieto „spojené“ do jednej aktivity s názvom „Citáty/Afirmácie“. Aktivita „Dobrodružná cesta“ bola ako metodicky vhodnejšia použitá v nasledujúcej téme modulu.

Téma „Druhy komunikácie“

Aktivita „Ostrov“ bola v téme nahradená aktivitou „Dobrodružná cesta“. Aktivita „Situačné obrázky“ s aktuálnym názvom Situačné obrázky/videá bola doplnená o link na videá.

Odôvodnenie:

Metodicky cielenejšie prepojenie aktivít s teoretickým rámcom témy a ich účinnejšia aplikácia.

Téma „Podávanie a prijímanie spätnej väzby“

Aktivita „Kotúčanie loptičky“ bola nahradená aktivitou „Počujem-cítim-beriem“.

Odôvodnenie:

Aktivita „Počujem-cítim-beriem“ účinne a vo viacerých rovinách cielenejšie reflektuje na obsah a zmysel témy.

Modul „Finančná gramotnosť“

Aktivity „Vstupná diagnostika modulu finančná gramotnosť“ a „Výstupná diagnostika modulu finančná gramotnosť“ boli vypustené. Teoretický vstup modulu bol zaradený do jeho prvej témy „Človek a peniaze“.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na rozsah programu a jeho multifaktoriálne zameranie stráca samostatná diagnostika tohto modulu praktické opodstatnenie. Zaradenie teoretického vstupu do prvej témy „Človek a peniaze“ sleduje zachovanie jednotnej formy modulov programu.

Téma „Človek a peniaze“

Do aktivity „Čo s nimi“ boli zakomponované pomocné otázky vychádzajúce z cieľa a predchádzajúceho popisu aktivity.

Odôvodnenie:

Doplnením reflexívnej časti sa zvyšuje metodická účinnosť aktivity pri napĺňaní jej cieľa.

Téma: „Osobný a rodinný rozpočet“

V aktivitách „Dobry hospodár“, „Rodinný rozpočet“ a „Pomôž Janovi“ došlo k úprave formulácie inštrukcií, pričom cieľ a obsahové zameranie aktivít ostali zachované. V aktivite „Pomôž Janovi“ boli okrem uvedeného doplnené pomocné otázky.

Odôvodnenie:

Úprava spresňuje zadanie a postup aktivít, čím prispieva k ich efektívnejšej realizácii a naplneniu stanoveného zámeru.

Téma: „Úvery a dlhy“

Obsah témy v príklade úrokových sadzieb a poplatkov bol aktualizovaný k mesiacu január 2026. Aktivita „Potreby a priania“ bola preformulovaná a doplnená o pomocné otázky, ktoré smerujú k reflexii účastníkov. V aktivite „Vyber si výhodnejší úver“ bol aktualizovaný text a aktivita bola rozšírená prostredníctvom pomocných otázok o reflexívnu časť. K aktivite bola upravená aj príloha, tak aby bol zvýraznený rozdiel jednotlivých finančných produktov. Cieľ aktivity ostáva nezmenený. Aktivita „Nelegálne pôžičky“ bola modifikovaná a doplnená o kontextuálny popis. Tiež bol rozšírený text, ktorý sa vzťahuje na uvedenie príkladov možných zdrojov pôžičiek.

Odôvodnenie:

Precíznejšia formulácia inštrukcií v aktivite „Vyber si výhodnejší úver“ a doplnenie pomocných otázok k reflexii prispievajú k metodickému rozšíreniu aktivity a posilňujú dosiahnutie účelu a cieľa aktivity. Rozšírením aktivity o reflexívnu časť sa posilňuje didaktické vedenie diskusie na preberanú tému. Modifikácia aktivity „Nelegálne pôžičky“ sleduje väčšiu názornosť jej aplikácie.

Téma „Exekúcie“

Vstup do témy bol upravený, aktualizovaný a doplnený o internetový video odkaz, ktorý zrozumiteľnou formou vysvetľuje laikom problematiku exekúcií. Aktivita „Exekúcia“ bola upravená, pričom došlo k spresneniu inštrukcií v aktivite a doplneniu aktivity pomocnými otázkami. V aktivite „Komunikácia s exekútorom“ bola upravená inštrukcia a scenár aktivity. Cieľ aktivity ostal nezmenený.

Odôvodnenie:

Aktualizácia informácií a dosiahnutie lepšej ilustratívnosti, ktorá podporuje jasnejšie uchopenie témy pre účastníkov. Úprava aktivít poskytuje výraznejší reflexívny prvok a umožňuje aktívnejšie zapojenie účastníkov do témy.

Téma: „Plány, riešenia finančnej situácie“

Aktivita „Mapovanie dlhov“ bola doplnená a rozšírená. V aktivite „Osobný bankrot“ bol doplnený video odkaz, ktorý vysvetľuje priebeh osobného bankrotu. Aktivita bola aktualizovaná vo vzťahu k poplatkom.

Odôvodnenie:

Doplnenie aktivít poskytuje lektorovi väčšiu variabilitu a flexibilitu pri práci s témou v skupine.

Modul „Zamestnanosť“

Téma: „Práca a jej význam v živote človeka“

V téme boli vykonané drobné štylistické zmeny. Základná aktivita „Príčiny nezamestnanosti“ bola nahradená aktivitou „Zamestnaný vs. Nezamestnaný“ a aktivita „Profesijné hodnoty bola nahradená aktivitou „Kariérne hodnoty“. Zmena nastala v odporúčaných aktivitách témy, ktorými aktuálne sú „Príčiny nezamestnanosti“, „Strom zamestnanosti/nezamestnanosti“, „Hodnotový kompas“, „Profesijné hodnoty“.

Odôvodnenie:

Zmena zaradenia aktivít podporuje efektívnejšie dosiahnutie účelu preberanej témy.

Téma: „Návod krok za krokom životopis, žiadosť, motivačný list, pracovný pohovor“

Téma bola doplnená o odporúčanú aktivitu „Hra na pracovný pohovor“. V rámci témy boli aktualizované pracovné listy.

Odôvodnenie:

Doplnenie odporúčanej aktivity posilňuje nástrojovú bázu pre efektívne napĺňanie cieľa témy.

Záver

Realizované úpravy Multifaktoriálneho resocializačného a výchovného vzdelávacieho programu v probácii predstavujú výsledok systematického vyhodnotenia pilotného overovania a následnej odbornej reflexie jeho implementácie v praxi. Zmeny boli koncipované ako optimalizačné a metodické spresnenia, ktoré reagujú na identifikované potreby lektorov aj účastníkov programu.

Úpravy smerujú predovšetkým k zvýšeniu metodickej jednoznačnosti, posilneniu prepojenia teoretického rámca s praktickými aktivitami, rozšíreniu spektra odporúčaných a alternatívnych aktivít a k precizovaniu organizačných a realizačných podmienok programu. Osobitný dôraz bol kladený na podporu reflexívnych prvkov aktivít, zvýšenie flexibility programu vo vzťahu k skupinovej dynamike a na zjednotenie formálnej štruktúry jednotlivých modulov.

Zároveň možno konštatovať, že realizované zmeny nemenia základné zameranie, hodnotové ukotvenie ani koncepčný rámec programu. Ich cieľom je zvýšiť jeho praktickú využiteľnosť, zrozumiteľnosť a efektívnosť pri napĺňaní stanovených cieľov v podmienkach probácie. Aktualizovaná verzia programu tak predstavuje nástroj, pripravený na systematickú aplikáciu v praxi.

Dôvodová správa k zmenám Multifaktoriálneho resocializačného a výchovného vzdelávacieho programu v probácii po pilotnom overovaní

Autori:

PhDr. Alena Gulánová, PhD.

Mgr. Pavol Kováč

PhDr. Oliver Lakoščík

Editor:

Phdr. Oliver Lakoščík

Rozsah: strán 12

Rok: 2026

Vydanie: 1

www.sancanavrat.sk

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko, www.esf.gov.sk.